Збірник матеріалів
ІІ Всеукраїнської науково-практичної
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

«СУЧАСНА ЛОГОПЕДІЯ: ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

04-05 червня 2026 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНА ЛОГОПЕДІЯ: ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Матеріали
ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
04-05 червня 2026 року

(електронне наукове видання)

Миколаїв - 2026

мовленнєвого розвитку засобами мнемотехніки.....157
Науковий керівник: к.пед.н., доц. ***Середа Ірина***

Яремчук Євгенія. Методи та прийоми розвитку словникового запасу у дітей дошкільного віку.....165

Розділ 3.
ДІАГНОСТИКА, ПСИХОКОРЕКЦІЯ І ПСИХОКОНСУЛЬТУВАННЯ В СИСТЕМІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Бабич Наталія, Тичина Катерина, Горілко Ірина. Психолінгвістичний аспект фонетичного портрету дитини в логопедичній діагностиці.....170

Баришевська Олена. Системний аналіз ролі сім'ї у розвитку заїкання: від факторів ризику до ресурсів підтримки.....173
Науковий керівник: к.пед.н., доц. ***Середа Ірина***

Кобильченко Вадим, Омельченко Ірина. Психологічний супровід як сучасна технологія оптимізації розвитку депривованої особистості.....177

Ковтун Олена. Соціально-комунікативний компонент корекції психофізичного розвитку підлітків з інтелектуальними порушеннями.....181
Науковий керівник: к.пед.н., доц. ***Губарь Ольга***

Козак Марія. Використання VB-MAPP у системі раннього втручання дітей з розладами аутистичного спектра.....185

Копитко Ірина. Використання арт-терапевтичних технік, як засобу розвитку мовлення у дітей з інтелектуальними порушеннями.....189
Науковий керівник: к.псих.н, доц. ***Хворова Ганна***

Котловий Сергій, Нацевич Євгенія. Програма сенсорного розвитку дітей дошкільного віку із ЗНМ засобами арт-терапії.....193

Кучеренко Наталія. Психолого-логопедичний потенціал АВА-терапії для розвитку соціально-комунікативних навичок у молодших школярів з інтелектуальними порушеннями.....195
Науковий керівник: к.пед.н., доц. ***Білюк Олена***

Середа Ірина. Робота з сімейною системою у психологічному консультуванні.....203

Розділ 4.
ІННОВАЦІЇ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ: ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Бажмін Володимир. Застосування методики симуляційного навчання у

Розділ 3.
ДІАГНОСТИКА, ПСИХОКОРЕКЦІЯ І ПСИХОКОНСУЛЬТУВАННЯ В СИСТЕМІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

УДК 376

Наталія БАБИЧ,

доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти,
Катерина ТИЧИНА,
доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти,
Ірина ГОРІЛКО,
здобувачка магістерського рівня вищої освіти
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОНЕТИЧНОГО ПОРТРЕТУ ДИТИНИ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ ДІАГНОСТИЦІ

Фонетичний портрет – це комплексна динамічна модель, що виступає цілісним уособленням мовної особистості та охоплює акустичні параметри, фонологічні ознаки, паралінгвістичні й соціальні характеристики індивіда. Це не статичний відбиток порушень, а інтегральна багаторівнева система, яка відображає індивідуальну специфіку мовлення і здатна гнучко реагувати на корекційний вплив через механізми адаптивного виведення [5]. Сучасна наука розглядає звуковимову не просто як набір ізольованих рухів, а як складну систему, що функціонує на перетині когнітивних, нейрофізіологічних та лінгвістичних процесів. Артикуляційному акту завжди передує складне моторне планування та програмування. Здатність досягати однакового акустичного результату за допомогою різних рухів (моторна еквівалентність) доводить, що правильна вимова жорстко регулюється центральною нервовою системою, субкортикальними структурами та безперервним зворотним зв'язком між слуховим і мовленнєворуховим аналізаторами [1, 3].

Саме тому індивідуальний фонетичний портрет дитини виступає не лише репрезентацією її моторних можливостей, а й прямим відображенням складних психолінгвістичних механізмів. Серед них можна виділити фонологічне кодування, яке демонструє здатність дитини до когнітивного та гальмівного контролю. Це вміння дозволяє дитині виділяти релевантні ознаки звуків, пригнічувати вплив фонологічних «сусідів», які конкурують за активацію, та гнучко керувати фонологічними репрезентаціями [4]. Ще одним компонентом

є слуховий контроль, який базується на механізмі аудіального зворотного зв'язку, завдяки якому дитина використовує слух для керування рухами артикуляторів до потрібних акустичних цілей. Дефіцит цього контролю дезорганізовує повноцінну взаємодію мовленнєворухового і слухового аналізаторів і тому виступає важливим діагностичним критерієм [3]. Серійна організація мовлення має вияв у здатності дитини сприймати звуки у чіткій послідовності та вчасно переключатися з однієї артикуляції на іншу, що забезпечує коректне моторне планування для всього мовленнєвого висловлювання [6]. У структурі фонетичного портрету самокорекція виступає як багаторівневий процес саморегуляції, яким керує внутрішній «планувальник», який безперервно оцінює рівень спотворення акустичного сигналу. Відповідно розвиток цього механізму демонструє стабілізацію акустико-фонетичних репрезентацій, які стають стійкими до інтерференції раніше засвоєних помилкових патернів в мовленні дитини [7]. Не менш важливим механізмом, який дозволяє оцінити фонетичний портрет дитини, є стабільність у спонтанному мовленні. Саме в умовах непідготовленого, діалогічного спілкування фіксується справжня автентичність вокальних характеристик дитини. Це демонструє її здатність гнучко адаптувати просодичні й звукові параметри, не втрачаючи загальної розбірливості мовлення, попри мінливість і динаміку комунікативної ситуації [2].

Впровадження технології фонетичного портрета маркує перехід від традиційної «описової логопедії» до глибокого нейробіологічного та психолінгвістичного аналізу. Вона перетворює стандартне обстеження з механічної констатації викривлених звуків на комплексний аналіз, який дозволяє зрозуміти глибинні причини та складні взаємозв'язки між етіологією, дефіцитом обробки та зовнішніми симптомами. Це допомагає не просто зафіксувати порушення, але й оцінити функціональне використання навичок дитиною. Використання фонетичного потрету в діагностиці дозволяє логопеду вийти за межі традиційного спостереження, виявити справжні механізми порушень і визначити найбільш точний, ефективний та персоналізований корекційний маршрут для кожної конкретної дитини.

Список використаних джерел

1.Грибань Г. В. Дислалія: підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі: навч.-метод. посіб. Київ: Ін-т спец. педагогіки і психології ім. Миколи Ярмаченка НАПН України, 2023. 47 с. (рукопис)

2.Стеріополо О. І. Фонетичний аналіз підготовленого і спонтанного мовлення. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2021. Вип. 32. С. 106-117. URL: https://www.lingstud.od.ua/archive/2021/32/11.pdf (дата звернення: 14.05.2026).

3.Ekström A. G. Motor constellation theory: A model of infants' phonological development. *Front. Psychol.* 2022. Vol. 13. Art. 996894. doi:10.3389/fpsyg.2022.996894

4.García-Sierra A., Ramírez-Esparza N. Neural mechanisms of bilingual speech perception: the role of the executive control network in managing competing phonological representations. *Bilingualism: Language and Cognition.* 2026. Vol. 29, Iss. 1. P. 47-64. doi:10.1017/S1366728925000148

5.Guo C., Lian J., Liu Y., Huang B., Narayanan S., Cho C. J., & Anumanchipalli G. HuPER: A Human-Inspired Framework for Phonetic Perception. *arXiv preprint arXiv:2602.01634*. 2026. doi:10.48550/arXiv.2602.01634

6.Sasisekaran J., Chow R., Burton P., & Alain C. Investigating the neural correlates of phonological encoding using a cluster-based analysis approach. *NeuroReport*. 2021. Vol. 32, Iss. 5. P. 373-377. doi: 10.1097/WNR.0000000000001605

7.Klella A. From Thought to Speech: A Critical Review of Levelt's Speech Production Model and Its Applications. *Al Qurtas*. 2025. Part 4, Iss. 26. P. 1-21. URL: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/131790973/26p4_1_7_-libre.pdf (дата звернення: 14.05.2026).

УДК 376

Олена БАРИШЕВСЬКА,
фахівець ІРЦ № 3,
здобувач магістерського рівня вищої освіти
Науковий керівник: **Ірина СЕРЕДА,**
кандидат педагогічних наук, доцент